

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
REGIONAL COUNCIL OF SOUTH OSTROBOTHNIA

Lausunto

12.05.2017

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi

Lausuntopyyntö 24.3.2017 OKM/32/040/2015

EPL/60/07.00.00/2017

Etelä-Pohjanmaan liiton maakuntahallitus 24.4.2017 § 38

Lausunto OKM:n ehdotuksesta museopoliittiseksi ohjelmaksi

Kokonaisuutena ehdotus museopoliittiseksi ohjelmaksi on hyvä. Se huomioi hyvin muutokset toimintaympäristössä paikallisella, alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Samoin ehdotus kiinnittää huomiota museo- ja kulttuuriperintöalan välillisiin vaikutuksiin hyvinvoinnin, luovuuden, kasvun ja työllisyyden sekä kestävän kehityksen edistämisessä. Uusi museopoliittinen ohjelma lisää kaikkien väestöryhmien osallistumisen mahdollisuuksia museoalaan ja kulttuuriperintöön sekä vahvistaa museoalan vaikuttavuutta. Ohjelmassa nousevat hyvin esiin tärkeät näkökulmat: yhdessä tekeminen ja yhteistyö, osallisuus ja yhteisöllisyys, saatavuus ja saavutettavuus, digitaalisuus, palvelujen monipuolinen kehittäminen sekä museoiden rooli asiantuntijana, ohjaajana ja kehittäjänä. Ohjelmassa kiinnitetään hyvin huomiota myös rahoituksen kehittämiseen, jotta se on kestäväällä pohjalla, joustava ja hakee myös innovatiivisia rahoitusmuotoja.

Museopoliittisen ohjelman ehdotuksessa esitetään, että alueelliset vastuumuseot korvaavat nykyisen maakunta- ja aluetaidemuseojärjestelmän. Alueelliset vastuumuseot olisivat toiminta-alueensa kulttuuriperinnön, kulttuuriympäristön, taiteen ja visuaalisen kulttuurin asiantuntijoita, ja niiden toimialueet määriteltäisiin noudattamaan uudistuvaa maakuntajakoa. Kulttuuriperintöön ja taiteeseen liittyvät alueelliset tehtävät koottaisiin näin pääsääntöisesti yhden ylläpitäjän tuotettaviksi.

Etelä-Pohjanmaan maakunnassa maakuntamuseo toimii Seinäjoella, Seinäjoen kaupungin organisaatiossa. Aluetaidemuseo taas toimii Alajärvellä, osana Alajärven kaupungin organisaatiota. Koska maakunnassamme kyseiset museot toimivat eri kaupunkien hallinnon alaisuudessa, museoiden yhdistäminen yhdeksi alueelliseksi vastuumuseoksi olisi hankalaa. Museoiden välimatka on yli 70 km, mikä vaikeuttaisi yhteisten resurssien käyttöä. Yhdistämisen ja yhteistyön pitäisi olla vapaaehtoista ja perustua kaupunkien yhteiseen näkemykseen ja sopimukseen.

Museoiden yhdistämisaikojen saattaminen heikentää niiden roolia ja asiantuntijuutta erityisalallaan. Etelä-Pohjanmaan liitto esittää, että maakunnassa toimii tulevaisuudessa **kaksi alueellista vastuumuseota**, joista nykyinen **Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo** toimisi toiminta-alueensa **kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön asian-**

tuntijana ja Nelimarkka-museo - Etelä-Pohjanmaan aluetaidemuseo toiminta-alueensa taiteen ja visuaalisen kulttuurin asiantuntijana. Samalla vastuumuseoiden yhteistyön kehittäminen ja lisääminen tulevaisuudessa on tärkeää ja kannatettavaa.

Kahden alueellisen vastuumuseon säilyttäminen Etelä-Pohjanmaan maakunnassa on tärkeää myös siksi, että Nelimarkka-museon ohella maakunnassa on vain yksi ammatillisesti hoidettu taidemuseo, joka on pienempi kuin Nelimarkka-museo. Seinäjoella, jossa Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo sijaitsee, ei taidemuseota ole. Kulttuurihistoriallisten museoiden osalta maakunnassa on samoin vain kaksi ammatillisesti hoidettua museota maakuntamuseon lisäksi sekä suuri joukko ei-ammattillisesti ylläpidettyjä kotiseutu- ja erikoismuseoita. Näiden osalta yhteistyö maakuntamuseon kanssa ja alueellisen museotyön kehittäminen on erittäin tärkeää.

Etelä-Pohjanmaan liitto esittää, että kussakin maakunnassa toimii oma vastuumuseo tai vastuumuseoita. Etelä-Pohjanmaan liitto ei kannata usean maakunnan vastuumuseoita. Liian laaja toiminta-alue saattaa kuormittaa esimerkiksi kahden maakunnan alueella toimivaa vastuumuseota, jolla olisi myös todella suuri kokoelma- ja tallennusvastuu. Uhkana voi olla myös, että reuna-alueet eivät saa samoja palveluita. Ehdotukseen on kuitenkin kirjattu pyrkimys palvelujen tasavertaisen saatavuuden turvaamiseen koko maassa.

Erityisesti kulttuuriympäristöön liittyvien asiantuntijatehtävien osalta tarvitaan eri toimijoiden yhteistyötä, yhteistä keskustelua ja jatkovalmistelua, sillä uusille maakunnille siirtyy elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä maakuntien liittojen kulttuuriympäristön hoitoon liittyviä tehtäviä. Kuntien vastuulla tulee puolestaan olemaan muun muassa osaaminen ja sivistys, kulttuuripalvelut sekä maankäyttö, rakentaminen ja kaupunkisuunnittelu. Alueellisilla museoilla on merkittävä rooli kulttuuriperinnön ja taiteen sekä kulttuuriperintökasvatuksen ja kulttuuriympäristön asiantuntijoina.

Alueellisten vastuumuseoiden rahoitus tulee rakentaa kestäväälle pohjalle ja valtion rahoitus tulee ehdottomasti varmistaa valtionosuusjärjestelmän kautta. Valtionosuusjärjestelmän uudistumisen yhteydessä onkin turvattava museotoiminnan riittävät resurssit, jotta kaikkien museoiden tehtäväkokonaisuuksien hoitaminen voidaan varmistaa kattavasti koko maassa. Uusien innovatiivisten rahoitusjärjestelmien kehittäminen osaksi museoiden rahoitusta on kannatettavaa ja tärkeää, mutta museoiden perusrahoitus on turvattava valtionosuusjärjestelmän kehittämisellä.

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO

Lasse Anttila
Maakuntahallituksen
puheenjohtaja

Asko Peltola
Maakuntajohtaja